

Accountants

**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Papendorpseweg 99
Postbus 85007
3508 AA Utrecht
T: +31 (0)30 258 70 00
F: +31 (0)30 254 45 77
E: utrecht@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Omgevingsdienst de Vallei
Postbus 9024
Raadhuisplein 2
6710 HM EDE

Datum	Referentie
12 maart 2018	GvL\JdH\0075493\000006

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Omgevingsdienst De Vallei

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Omgevingsdienst De Vallei te Ede gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Omgevingsdienst De Vallei op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 18 oktober 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
- 2 Toelichting op het "overzicht van baten en lasten in de jaarrekening";
- 3 Balans per 31 december 2017;
- 4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
- 5 Toelichting op de balans;
- 6 Besluit tot vaststelling.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 oktober 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Omgevingsdienst De Vallei zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 132.900, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- bijlage 1 – Overzicht van de prestaties in 2017
- bijlage 2 – Risico-inventarisatie
- bijlage 3 – Overzicht tijdschrijven in 2017 totaliteit per partner
- bijlage 4 – Bijdrage per deelnemer
- bijlage 5 – Toelichting BIG 8 elementen waaraan niet wordt voldaan
- bijlage 6 – Toelichting deskundigheidsgebieden waaraan niet wordt voldaan

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 18 oktober 2017.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld het algemeen bestuur op 18 oktober 2017, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 12 maart 2018

Baker Tilly Berk N.V.

Was Getekend
G.J. van Luyk AA

**Verslag van bevindingen
Omgevingsdienst De Vallei**

Boekjaar 2017

Inhoudsopgave

Omschrijving	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
Aard en reikwijdte van de werkzaamheden	4
Ontwikkeling financiële cijfers	7
Controlebevindingen	10
Overige onderwerpen	12

Vertrouwelijk

Omgevingsdienst De Vallei
Aan de leden van het dagelijks en algemeen bestuur

Utrecht, 12 maart 2018

Betreft: Verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2017

Geachte leden van het dagelijks en algemeen bestuur,

Hierbij bieden wij u het verslag van bevindingen aan bij onze controle van de jaarrekening 2017 van Omgevingsdienst De Vallei (hierna: ODDV), zoals overeengekomen in de door u en ons getekende opdrachtbevestiging (d.d. 10 november 2015).

Het verslag van bevindingen bevat een beschrijving van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. Het verslag van bevindingen is uitsluitend opgesteld voor gebruik door u en mag daarom niet zonder onze toestemming aan derden ter inzage worden verstrekt.

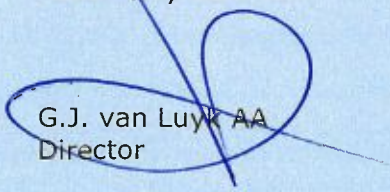
Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht.

Wij hebben u op 12 maart 2018 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2017.

Wanneer de jaarrekening niet onveranderd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur en leidt tot een aangepaste jaarrekening, dient u opnieuw onze toestemming te verkrijgen voor het opnemen van onze controleverklaring.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

G.J. van Luyk AA
Director

Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

Opdracht

De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening van ODDV. Daarbij hebben wij gecontroleerd of de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld in overeenstemming met de BBV. Wij hebben onze controle middels gegevensgerichte werkzaamheden (tijdens de balanscontrole) uitgevoerd behoudens het proces rondom het betalingsverkeer welke middels systeemgerichte werkzaamheden is uitgevoerd. Deze combinatie van werkzaamheden hebben wij op de volgende pagina nader toegelicht.

Opzet en reikwijdte

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Het is echter niet uitgesloten dat er afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekeningen als geheel niet van belang zijn. Er is geen sprake van een absolute mate van zekerheid. Daarnaast richt ons onderzoek zich niet op het voorkomen en ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de directie en het dagelijks bestuur van ODDV. Wij zijn hier als accountant dan ook niet voor verantwoordelijk en aansprakelijk.

Materialiteit

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden hanteren wij een goedkeuringstolerantie, ook wel materialiteit genoemd. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountscontrole Decentrale Overheden (BADO). Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 120.000 (1% van de lasten inclusief toevoeging aan de reserves) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 360.000 (3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves). Wij hebben een rapporteringsdrempel gehanteerd van € 50.000.

Grondslagen

Jaarlijks stellen wij vast of de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en consistent zijn toegepast. Wij zijn van mening dat de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichten, een getrouw beeld geven van de financiële positie en het resultaat van ODDV.

Aard en reikwijdte van de werkzaamheden[vervolg]

Controleverklaring

Wij hebben u op 12 maart 2018 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2017.

Geen sprake van niet-gecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen niet-gecorrigeerde afwijkingen en/of onzekerheden geconstateerd welke boven de rapporteringstolerantie van € 50.000 uitkomen.

Administratieve Organisatie en Interne Beheersing

In het kader van de controle van de jaarrekening 2017 hebben wij onder meer de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (hierna te noemen: AO/IB) beoordeeld. Hierbij is tevens de geautomatiseerde gegevensverwerking betrokken, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole. Tijdens de uitvoering hebben wij ons gericht op het onderzoeken, beoordelen en toetsen van de AO/IB.

Hiernaast hebben wij een controle verricht op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de legesverantwoordingen. Uit onze werkzaamheden kwamen bevindingen naar voren inzake rechtmatigheid op het aspect van tijdigheid van opschortingen. Wij geven u in overweging om ter voorkoming van fouten in opschortingen uw processen hierop beter te laten monitoren. Deze bevindingen hebben echter geen materiële impact gehad op de door ons verstrekte controleverklaring.

ODDV maakt gebruik van een digitale inkoopadministratie en digitale urenadministratie. De onderliggende systemen zijn in beheer van de gemeente Ede. Doordat wij niet de huisaccountant zijn van de gemeente Ede kunnen wij niet bij de gegevens en kunnen wij zodoende ook geen gebruik maken van de interne beheersingsmaatregelen binnen ODDV. Op grond hiervan hebben wij onze controle gegevensgericht uitgevoerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. Zoals weergegeven in de voorgaande paragraaf kunnen wij niet bij de gegevens omdat deze in beheer zijn van de gemeente Ede.

De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constatering dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking wel zou plaatsvinden. Aan ons is ook geen opdracht verstrekt met dit doel.

Aard en reikwijdte van de werkzaamheden [vervolg]

Jaarverslag

De jaarstukken 2017 bestaan uit "het jaarverslag" en de "jaarrekening".

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk "jaarrekening" is opgenomen. Het jaarverslag valt hierdoor niet onder de accountantscontrole.

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag, in het licht van de tijdens onze controlewerkzaamheden verkregen kennis en begrip omtrent ODDV en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat. Tevens hebben wij vastgesteld dat alle verplichte elementen, zoals opgenomen artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet, zijn opgenomen in het jaarverslag.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. In uw jaarrekening is sprake van een schattingspost ten aanzien van de vorderingen. De vorderingen hebben grotendeels betrekking op vorderingen op openbare lichamen. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld waarop uw schatting is gebaseerd. Besloten is om voor deze posten geen voorziening op te nemen. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening.

Ontwikkeling financiële cijfers

Balans

Balans (x 1000)		31-12 2017	31-12 2016			31-12 2017	31-12 2016
Vorderingen op openbare lichamen	€	1.277	124	Reserves	€	805	669
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€	2.386	3.001	Gerealiseerd resultaat	€	340	288
Overige vorderingen	€	0	0	Overige schulden	€	1.105	1.166
Overige uitzettingen	€	1	3	Overlopende passiva	€	1.455	1.055
Liquide middelen	€	0	35				
Overlopende activa		41	15				
Balanstotaal	€	3.705	3.178		€	3.705	3.178

Ontwikkeling financiële cijfers [vervolg]

Activa

De belangrijkste mutaties aan de activa-kant van de balans betreft de toename van de vorderingen op openbare lichamen. De vorderingen op openbare lichamen zijn toegenomen doordat aan het einde van het jaar 2017 besloten is tot een extra facturatie aan de deelnemende gemeenten welke ultimo 2016 niet heeft plaatsgevonden.

Passiva

De reserves zijn toegenomen doordat de dotaties aan de bestemmingsreserves inbedding energie primair proces en doorontwikkeling organisatie (totaal 288.000 euro) hoger zijn dan de onttrekkingen (totaal 152.000 euro).

Hiernaast is zichtbaar dat de overlopende passiva ultimo 2017 zijn toegenomen ten opzichte van 2016. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan de schuld inzake complexe handhaving en VGGB ad 373.000 (ultimo 2016 nihil). Onder de overige schulden was ultimo 2016 de reservering vakantiegeld (IKB) opgenomen ad 250.000 euro.

Binnen de overige schulden is een verschuiving zichtbaar van IKB naar loonheffing. In 2016 was het toegestaan om een eenmalige extra uitkering IKB op te nemen in overeenstemming met de BBV (artikel 49.a jo. vraag 2015.68). In 2017 is het jaarrestant van de IKB uitgekeerd in de maand december waardoor de verschuldigde loonheffing een toename laat zien.

Ontwikkeling financiële cijfers

Staat van baten en lasten

Het gerealiseerde resultaat in 2017 wijkt € 340.000 af van de begroting. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere bijdragen van de deelnemende gemeenten.

Het gerealiseerde resultaat over 2017 wijkt € 52.000 af van het gerealiseerde resultaat over 2016. Deze afwijking is ook voornamelijk toe te wijzen de hogere bijdragen van de deelnemende gemeenten en de hogere lasten op de diverse programma's.

Baten en lasten (x € 1.000)			
	2017	Begroting na wijziging	2016
Programma 1	-4	0	-14
Programma 2	0	0	0
Programma 3	0	0	-2
Programma 4	-679	-1.062	-769
Bijdrage deelnemers	-12.799	-11.227	-11.227
Totaal baten	-13.482	-12.289	-12.012
Programma 1	4.882	4.084	4.186
Programma 2	4.943	4.043	3.989
Programma 3	2.156	1.972	1.962
Programma 4	1.313	2.558	1.734
Totaal lasten	13.294	12.657	11.871
Onttrekking reserve van programma 2	-142	-150	-147
Onttrekking reserve van programma 3	-10	-68	0
Gerealiseerd resultaat	-340	0	-288

Controlebevindingen

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2014 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'Aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld van € 181.000 (2016: 179.000; 2015: € 178.000; 2014: € 230.474). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling ODDV over boekjaar 2017 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT. Wij geven uw wel in overweging, vanuit het controleprotocol WNT 2017, om voor het boekjaar 2018 een risico-analyse uit te voeren en de IB-maatregelen aantoonbaar vast te leggen.

Controlebevindingen (vervolg)

Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het controleprotocol.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen brengt het risico met zich mee dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het Algemeen Bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, worden betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In de jaarstukken 2017 legt het bestuur in de toelichting op het overzicht van baten en lasten verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting na wijziging.

Uit de analyse blijkt een overschrijding van de begrote lasten op programma 1 en 3. Wij hebben vastgesteld dat deze juist in het jaarverslag en de jaarrekening zijn toegelicht.

Overige onderwerpen

Wijzigingen BBV

Op 5 maart 2016 zijn door Commissie BBV de wijzigingen gepubliceerd die vanaf boekjaar 2018 van kracht worden voor gemeenschappelijke regelingen. De doelstelling van de wijzigingen betreft een versterking van de horizontale sturing door provinciale staten en raad.

Het betreft de volgende wijzigingen:

1. Uniforme taakvelden: betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid;
2. Beleidsindicatoren: sturen op de effecten van beleid;
3. Meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen;
4. Beter inzicht in de kosten van de overhead en een eenvoudiger wijze van toerekening van kosten en rentelasten;
5. Het activeren van investeringen met maatschappelijk nut;

Hieronder hebben wij bovengenoemde wijzigingen toegelicht:

Ad. 1. Uniforme taakvelden

Voorgeschreven wordt dat het bestuur de ramingen en realisatiecijfers in het kader van de begrotingsuitvoering (de uitvoeringsinformatie), opstellen aan de hand van bij ministeriële regeling vast te stellen taakvelden. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld. Dat betekent dat bij het opstellen van de begroting respectievelijk de jaarrekening er een totaaloverzicht is met geraamde dan wel gerealiseerde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld. Deze overzichten worden als bijlage aan de begroting en jaarrekening toegevoegd. Het bestuur kunnen de taakvelden verder naar behoefte onderverdelen in deeltaken en activiteiten. De taakvelden kunnen daardoor bovendien toebedeeld worden aan meerdere programma's. Dit maakt het mogelijk om de taakvelden naar eigen behoefte in te zetten als instrumenten voor interne sturing bij de uitvoering van de programma's.

Overige onderwerpen (vervolg)

Ad. 2. Beleidsindicatoren

De raad moet in de beleidscyclus zich een oordeel kunnen vormen over de behaalde beleidsresultaten uit het verleden een inschatting kunnen maken van de – met het voorgestelde beleid – te behalen resultaten in de toekomst. Doelstelling is te bewerkstelligen dat de resultaten van de beleidsmatige inspanning van gemeenschappelijke organisatie meer inzichtelijk wordt en een grotere rol in de begrotings- en verantwoordingscyclus te kunnen laten spelen, wordt voorgeschreven dat het programmaplan per programma – naast de doelstelling en de beoogde maatschappelijke effecten – ook beleidsindicatoren bevat die voor de beleidsdoelstelling relevant zijn.

Daarnaast is het in het kader van de wens om tot meer vergelijkbare resultaten te komen van belang dat gemeenschappelijke organisaties een basis set van beleidsindicatoren hanteren bij de begroting en de jaarstukken die uniform is. De voor de basis set ontwikkelde indicatoren voor gemeenschappelijke organisaties zijn door een werkgroep onder leiding van de VNG en KING ontwikkeld en samengesteld. In de basis set zal de nadruk liggen op outcome-indicatoren waardoor de indicatoren door provinciale staten en de raad kunnen worden gebruikt voor sturing op maatschappelijke effecten. De beleidsindicatoren worden niet genormeerd door andere overheden. Er worden evenmin streefwaarden aan gekoppeld.

Ad. 3. Verbonden partijen

Gemeenschappelijke organisaties blijven verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laten uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgen om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in hun beleidsmatige prestaties van verbonden partijen maar ook in hun financiële positie.

Het BBV verlangt niet langer dat in de visie over de verbonden partijen in de paragraaf ook een koppeling wordt gelegd naar de realisatie van de doelstellingen die in de (programma)begroting zijn opgenomen. De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen kan beperkt blijven tot een algemene visie op en de beleidsvoornemens omtrent het inschakelen van verbonden partijen. Informatie over de wijze waarop verbonden partijen per programma bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's kan bij de behandeling van de programma's zelf in de begroting worden opgenomen.

Overige onderwerpen (vervolg)

Ad. 4. Inzicht in kosten overhead

Om provinciale staten en de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's hoeven dan alleen de kosten te worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Doordat het overzicht in het programmaplan wordt opgenomen is het niet langer nodig om op een complexe wijze de overheadkosten aan programma's toe te rekenen. Door Commissie BBV is in april 2016 een notitie overhead uitgebracht waarin een nadere toelichting wordt gegeven over wat onder kosten overhead wordt verstaan en op welke wijze deze moeten worden verantwoord.

Ad. 5. Activeren van investeringen met maatschappelijk nut

De systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen wordt gelijk getrokken. Dit om te bewerkstelligen dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben. Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Daarmee wordt tegelijkertijd een betere vergelijkbaarheid van deze kosten verkregen.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. De keuze voor geleidelijke invoering betekent dat pas over 30 tot 40 jaar alle investeringen op een gelijke manier worden afgeschreven. Dit betekent dat de financiële vergelijkbaarheid – op dit punt – geleidelijk zal verbeteren.

Raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten

In 2003 is het document 'Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten' gepresenteerd. Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is dit document in 2017 herzien. Belangrijkste doelstellingen die zijn gerealiseerd bij de wijzigingen van het BBV, zijn de vergelijkbaarheid van overheden onderling en de verbetering van het inzicht in de financiële positie. Het doel van dit geactualiseerde document 'raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten' ("raamwerk BBV") is het bevorderen van een eenduidige interpretatie van de begroting en jaarstukken van gemeenten door het uitwerken van welke uitgangspunten en principes belangrijk zijn bij het opstellen en inrichten van deze stukken en waarom. Daarbij beperkt het document zich tot de financiële informatie. Centraal daarbij staan de principes die ten grondslag liggen aan het begrotingsstelsel dat voor gemeenten en provincies is voorgeschreven in het BBV.

Overige onderwerpen (vervolg)

Wet- en regelgeving inzake data-privacy

Vanaf 24 mei 2016 is de wet- en regelgeving inzake dataprivacy aangescherpt door het actief worden van de GDPR (General Data Protection Regulation). De Nederlandse vertaling van deze wet is de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

Momenteel bevindt de betreffende wetgeving zich in een "implementatiefase". Hiermee hebben zowel bedrijven als gemeenschappelijke regelingen de mogelijkheid om zich voor te bereiden op de nieuwe wetgeving en de wetgeving in hun bedrijfsproces te borgen. Vanaf 25 mei 2018 is de AVG van toepassing, is de gemeenschappelijke regelingen aanspreekbaar op naleving ervan en kunnen boetes worden opgelegd.

Technologische ontwikkelingen hebben gemeenschappelijke regelingen de afgelopen jaren steeds meer mogelijkheid gegeven tot het verzamelen, verwerken en analyseren van steeds meer persoonsgegevens. Burgers worden daarentegen steeds veeleisender en stellen randvoorwaarden aan de bescherming van hun persoonsgegevens.

De onderstaande tabel bevat een aantal belangrijke aspecten uit de AVG.

Onderwerp	Omschrijving
Meldplicht datalekken	Datalekken moeten binnen 72 uur gemeld worden aan de toezichthouder, de verantwoordelijke en, onder bepaalde omstandigheden, de betrokkenen (bijvoorbeeld afnemers).
Verhoogde boetes	Organisaties die de verordening overtreden, riskeren een hoge boete van maximaal 4% van de wereldwijde jaaromzet met een maximum van €20.000.000.
Functionaris gegevens-bescherming	Organisaties die stelselmatig op grote schaal personen observeren of organisaties die op grote schaal bijzondere persoonsgegevens verwerken en overheden zijn verplicht tot het aanstellen van een functionaris voor de bescherming van gegevens.
Recht om vergeten te worden	Betrokkenen hebben het recht om van de verantwoordelijke te eisen dat alle persoonsgegevens van hem/haar worden gewist. Dit geldt ook voor gegevens die met behulp van derden worden verwerkt.
Dataportabiliteit	<i>Zelfbeschikkingsrecht:</i> personen hebben zelf beschikking over de eigen gegevens (naast vergeten ook inzien en aanpassen). <i>Recht tot overdraagbaarheid:</i> personen hebben het recht de eigen gegevens te laten overdragen naar andere instanties.

Overige onderwerpen (vervolg)

Wijzigingen Arbowet

Onlangs is een wetswijziging met betrekking tot de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) aangenomen. De wijzigingen zijn op 1 juli 2017 van kracht geworden. De wetgever legt de nadruk op toegankelijkheid van een bedrijfsarts en voorlichting van werknemers. Van werkgevers wordt een pro-actieve houding verwacht.

Naast de bestaande wettelijke taken voor de werkgever (denk hierbij aan ziekteverzuimbegeleiding), verdienen de volgende onderwerpen bijzondere aandacht:

- Toegang tot bedrijfsarts, bezoek bedrijfsarts aan werkplek,
- Advisering bedrijfsarts aan werkgever over preventie,
- Toegang werknemer tot bedrijfsarts voor preventieve advisering,
- Aanstellen preventiemedewerker,
- Overleg met OR / preventiemedewerker, klachtenprocedure,
- Recht op second opinion.

Handhaving

De Inspectie zal handhaven op de aanwezigheid, de inhoud en vooral de naleving van het basiscontract. De Inspectie SZW kan boetes opleggen indien het contract niet aanwezig is.

Evaluatiewet WNT

Vanaf 1 juli 2017 is de Evaluatiewet WNT in werking. Hierin zijn een aantal wijzigingen opgenomen ten opzichte van de WNT zoals we deze al sinds 2013 kennen. Onderstaand volgt een korte samenvatting van de belangrijkste wijzigingen.

- Ingaande vanaf 1 januari 2017 komt het verbod op variabele beloning in zijn geheel te vervallen. Bonussen en andere variabele beloningen zijn dus voortaan toegestaan, dit geldt echter niet voor de jaren 2013 tot en met 2016. De variabele beloningen maken wel onderdeel uit van de totale bezoldigingsnorm.
- Met ingang van 1 januari 2017 zijn de regels omtrent uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband aangepast. Ontslagvergoedingen die buiten de reikwijdte van de WNT vallen, hoeven niet in de jaarrekening te worden vermeldt, zoals bijvoorbeeld een ontslagvergoeding die voortvloeit uit een toepasselijke cao. Transitievergoedingen mogen ook buiten de WNT-verantwoording blijven.
- Voorheen gold dat, wanneer een topfunctionaris werkzaam is bij 2 of meerdere gelieerde rechtspersonen, de beide vergoedingen bij elkaar moeten worden opgeteld. Met ingang van 1 januari 2018 geldt dat deze vergoedingen ook moet worden opgeteld wanneer een topfunctionaris bij twee of meer niet-gelieerde rechtspersonen werkzaam is. Hierbij is geen sprake van terugwerkende kracht.
- In de Evaluatiewet WNT is de definitie van topfunctionaris aangescherpt. Daardoor vallen niet alleen topfunctionarissen onder deze definitie, maar ook gewezen topfunctionarissen.
- Vanaf 1 januari 2018 hoeft de bezoldiging van topfunctionarissen van € 1.500 en lager niet langer openbaar te worden gemaakt. Wanneer de bezoldiging € 1.500 of lager is, hoeft alleen de naam van de topfunctionaris bekend te worden gemaakt. Voor zeer kleine semipublieke instellingen geldt vanaf boekjaar 2017 zelfs een gehele verantwoordingsvrijstelling.

Overige onderwerpen (vervolg)

eFacturatie

Het Ministerie van Economische zaken wil elektronisch factureren (e-factureren_ binnen de overheid stimuleren. E-factureren is het digitaal versturen van facturen door de leverancier en het digitaal ontvangen en verwerken hiervan door de ontvanger.

Begin 2019 wordt een Europese Richtlijn van kracht die lokale en nationale overheden verplicht om digitale facturen (de zogenaamde e-facturen) te ontvangen. Ook gemeenschappelijke organisaties moeten ervoor zorgen dat e-factureren mogelijk wordt. Op basis van EU-richtlijn (2014/55/EU) moeten alle (aanbestedende diensten van) overheden per april 2019 e-facturen kunnen verwerken. Het ministerie van Economische Zaken is vorig jaar gestart met het omzetten van de verplichtingen uit de richtlijn in Nederlandse wetten en regels. Ministeries zijn al sinds 2012 verplicht om elektronische facturen te accepteren.

Om dit te bewerkstelligen is gekozen voor een standaard bestandsformaat voor de facturen. Dit is het UBL 2.0-formaat: een XML-formaat met een standaardopzet voor bijvoorbeeld factuurnummer, factuurdatum, ordernummer etc.

Deze ontwikkeling gaat ook zijn weerslag hebben op de interne beheersing van uw organisatie. Wij adviseren om hierop tijdig te anticiperen en uw organisatie gereed te maken voor het werken met e-facturatie. Tevens adviseren wij u om contact op te nemen met uw software leverancier om te controleren in hoeverre uw software gereed is voor UBL 2.0.

Status verplichte rechtmatigheidsverantwoording door colleges B&W

In 2016 heeft de minister van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties middels een brief de Tweede Kamer geïnformeerd dat de rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening die nu nog door de accountant wordt afgegeven in de toekomst moet worden afgegeven door colleges van B&W. Deze maatregel is een van de resultaten van de Stuurgroep Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die bestaat uit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Daarnaast zijn ook het ministerie van Financiën en de commissie BBV vertegenwoordigd.

Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot, om een aantal gemeenten de kans te geven ervaringen op te doen met het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording. In die pilot zal de externe accountant nog steeds zijn wettelijke rechtmatigheidscontrole uitvoeren, parallel aan het werk van het college. De verwachting is dat niet eerder dan in 2020 gemeentebesturen verantwoording gaan afleggen over de rechtmatige uitvoering van de begroting.

Overige onderwerpen (vervolg)

Nieuwe rechtspositie ambtenaren

Ambtenaren krijgen zoveel mogelijk dezelfde rechten als werknemers in het bedrijfsleven. Dit staat in de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Voor ambtenaren geldt straks het private arbeidsrecht. Net als voor werknemers in het bedrijfsleven nu al het geval is. De Eerste Kamer heeft op 8 november 2016 ingestemd met het wetsvoorstel. Het plan is dat de wet ingaat op 1 januari 2020. Wij adviseren u om, als dat nog niet gebeurd is, op korte termijn te bepalen wie binnen uw gemeenschappelijke organisatie verantwoordelijk is voor de transitie naar het private arbeidsrecht. Het is van belang om de transitie van begin af aan goed te regisseren.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het management is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Overige onderwerpen (vervolg)

Onafhankelijkheid externe accountant

In dit rapport vragen wij uw aandacht voor een aantal aspecten inzake onze onafhankelijkheid als externe accountant.

Dit verslag is een van de waarborgen die conform de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) jaarlijks moeten worden opgesteld en met u moeten worden besproken.

Bevestiging onafhankelijke positie

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- in- en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door partners die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijk/deskundig oordeel.

Contactgegevens:

G.J. van Luyk AA
Director
Emailadres: f.vanluyk@bakertillyberk.nl

J.C. den Hartog
Supervisor audit
Emailadres: j.denhartog@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Bezoekadres
Papendorpseweg 99
3528 BJ Utrecht

Postadres
Postbus 85007
3508 AA Utrecht

+ 31 (0)30 258 70 00

Accountants

**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Papendorpseweg 99
Postbus 85007
3508 AA Utrecht
T: +31 (0)30 258 70 00
F: +31 (0)30 254 45 77
E: utrecht@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Omgevingsdienst de Vallei
Postbus 9024
6710 HM EDE

Datum	Referentie
12 maart 2018	GvL\JdH\0075493\000006

Betreft
Toestemming openbaarmaking controleverklaring

Geacht Bestuur,

Hierbij ontvangt u een exemplaar van de door ons gewaarmerkte jaarrekening 2017, voorzien van onze controleverklaring d.d. 12 maart 2018. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief.

Tevens zenden wij u twee losse exemplaren van bovengenoemde controleverklaring. Deze exemplaren zijn niet gewaarmerkt en de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze verklaring in exemplaren van de jaarrekening 2017, die overeenkomen met het bijgevoegde exemplaar.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Indien u deze jaarstukken en de controleverklaring opneemt op het Internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Accountants

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de bestuursvergaderingen (van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur) omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Tot het geven van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop and a trailing line, is written over the printed name.

G.J. van Luyk AA
Director Audit